

Mälu on rääkinud

Vladimir Nabokovi autobiograafiat „Räägi, mälu” on peetud aegade parimaks omas žanris. Kuna hinnangud sõltuvad alati suurimal määral neile seatud kriteeriumeist, siis võiks seda ehk nimetada ka maailma kunstipäraseimaks autobiograafiaks. Raamat paistab silma erilise vormitüüsi ning harukordse aja- ning ajatuseajuga. Vt lk 5.

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT

Nr 1 (36)

29. jaanuar 2009

edetabel

Kirjastuste liidu menüü 2008

Eesti Kirjastuste Liit koostab alates 2001. aastast enimmüüdud raamatute edetabelit. Alates 2007. aastast loetakse menüükirjastusteks raamat, mida on aasta jooksul müüdud üle 2000 eksemplari.

2008. aasta menuraamatute edetabelisse mahtus 146 raamatut 16 kirjastuselt (2007. aastal koosnes edetabel 17 kirjastuse 120 raamatust).

Üldiselt võib märkida, et kui eelmisel aastal domineerisid menüükirjastuste tipud käsiraamatud ja teatmeteosed, siis sel aastal on suurenenud huvi elulugude vastu. Rõõmu valmistab aga fakt, et lasteraamatute osakaal on võrreldes eelmise aastaga kasvanud pea kaks korda.

Menuraamatute täieliku nimekirja leiab Eesti Kirjastuste Liidu veebilehelt www.estbook.com.

Eesti Kirjastuste Liidu TOP 15

1. Maire Aunaste „Maire Aunaste. Viis aastat peidus”, Ajakirjade Kirjastus, tiraaž 13 804
2. Meelis Kapstas „Reet Linna – paljud võiks öelda veel...”, Ajakirjade Kirjastus, 12 161
3. Aive Luigela „Targalt toitudes tervek” 1. raamat, Varrak, 11 599
4. „Pekingi olümpiaaraamat”, koostaja Gunnar Press, Ajakirjade Kirjastus, 10 994
5. Siret Seeder „Eesti oma feng shui”, Varrak, 10 107
6. Margit Kilumets, Kersti Kreismann „Kersti Kreismann. Paljajalu kõrre-põllul”, Ajakirjade Kirjastus, 9960
7. Pereatlas, Varrak, 8702
8. Tea Oll, Aabits, Kirjastus Ilo, 8420
9. TEA Kirjastus, „TEA entsüklopeedia” I köide, TEA Kirjastus, 8023
10. TEA Kirjastus „Rahvasõnaraamat. Eesti keel”, TEA Kirjastus, 8011
11. Rhonda Byrne „Saladus”, Pilgrim, 8000
12. Marja Matiisen „Lapitöö eesti kodus”, Varrak, 7998
13. Line Dammen, Hanne Buxrud „Jõuluaeg”, Varrak, 7799
14. Jaan Kross „Kallid kaasteelised” II, Eesti Keele Sihtasutus, 7500
15. Katarina Stenman & Anders Wennström „Toataimed. Päritolu, hooldamine ja paljundamine”, Varrak, 7444

11. novembril Apollo Raamatumajas toimunud kirjandusklubi üritusel räägiti Carlos Ruiz Zafoni raamatust „Tuule vari”. Klubi külaline oli raamatu tõlkija Kai Aareleid (pildil vasakul), küsimusi esitas Jan Kaus (keskel).

Järgmine klubiüritus Apollo Raamatumaja kohvikus on plaanitud 10. veebruarile. Siis tuleb jutuks Kurt Vonneguti looming kirjastuse Tänapäev peatoimetaja Tauno Vahteri juhtimisel. Foto Arno Mikkor/Eesti Päevaleht

Milleks meile kirjandusklubi?

Jukko Noon

raamatusöber

Raatatupoodides veidi ringi vaadates tekib vahel kõhetunne. Kelle jaoks avaldatakse kõiki neid raamatuid igal mõeldaval teemal? Tundub, et kõike seda ka ostetakse, poed on ju rahvast täis. Aga kas ka loetakse? On arvamusi, et ostunumbrid ei näita ses osas midagi. Olevat isegi mingi uuring (õnneks mitte Eestis tehtud), mille kohaselt loeb raamatuid vaid 7% inimestest, ilukirjandust veelgi vähem. Kuigi riikide lõikes pidavat see arv veidi kõikumama, jäävat suurusjärgud samaks.

Töenäoliselt võib selline protsent raamatulugejaid üllatada ning tahaks siiski loota, et sellise uuringu tulemusi ei saa kanda eestlastele. Aga mine sa tea...popp on ju ka subtiitrite lugemine.

Eesti Kirjandusmuuseumi direktor Janika Kronberg kirjutas eelmise aasta 19. detsembri Sirbis 2008. aasta kirjandusülevaates muuhulgas ühest toast kirjandusmuuseumis, kuhu saabuvad trükikodadest virnade viisi sund-

eksemplariid. „Selles ruumis on hästi näha, millist panna ja pasteti toodab Eesti trükiteöstus,” lausus Kronberg.

Õnneks on siiski täiesti arvestatav hulk inimesi, kes aeg-ajalt ka teistsuguseid raamatuid loevad ja ostavad. Selliseid, mis väärivad raamaturiigilist, mitte vastupidi. Ma olen ise selliseid näinud. Inimeste lugemishuvist annavad aimu erinevad kirjandusüritused raamatukogudes, aga ka kirjandusklubid, mis taas tekkinud on. Üks selline on näiteks juba pea kolm aastat kord kuus Apollo raamatumaja kohvikus kogunenud. Mõnest teosest räägivad seal autorid ise, teistest tõlkijad või kirjastajad.

(:)kivisildnik, kes kunagi Apollo kirjandusklubis Ene Mihkelsoni küsitles, ütles temale omase irooniaga sissejuhatajaks, et selle ürituste mõte on, et kõik kohalviibijad „Katkuhaia” ka endale ostaksid. Mulle tundub siiski, et sarnaseid ettevõtmisi ei saa müügiürituseks pidada. Enamjaolt on kirjandusklubi publikul raamat juba loetud ja raamaturiigil olemas.

Kirjandusklubi on koht, kus raamatuid ja lugemist armastav inimene saab õdusas õhkkonnas autori(te)st

ja raamatu(te) taustast rohkem teada. Inimesed, kes sinna tulevad, soovivad eelkõige raamatutest kuulda, nendest ise kõnelda ja midagi küsida. Esinejatel on sageli sellist informatsiooni, isiklike mälestusi ja kokkupuuteid autoriga (kui teemaks näiteks mõni tõlkteos), mille kohta kusagilt mujalt infot ei saakski.

Ja ka kirjastajad saavad tagasisidet. „Kirjastaja töötab ühe raamatuga pool aastat, mõnega aasta ja kauemgi. Iga raamat on kirjastajale suur rõõm: nii siis, kui töö algab, kui ka siis, kui raamat lõpuks ilmub. Tagasiside on aga suur probleem. Klubis räägib autor või tõlkija raamatust tarka juttu, saad kaasa noogutada, mõtteid vahetada ja, mis kõige olulisem, lugejate arvamusi kuulda,” rääkis René Tendermann kirjastusest Pegasus.

Carlos Ruis Zafoni raamat „Tuule vari” on nukker asutus – Unustatud Raamatute Surnuaed, kuhu on kogutud kõik unustatud raamatud. Kirjandusklubid on unustatud raamatute surnuaia vastand ja sarnaste huvidega inimestega mõtteid vahetades võib rahul olla, et mõnigi hea raamat on unustamisest päästetud.

uudis

Tänapäeva romaani-võistluse tavatu võidutöö

Eelmisel aastal ilmumist alustanud kirjastuse Tänapäev romaani-võistluse parimate tööde sari saab jaanuaris jätku võistluse võitnud Angela Hofbergi romaaniga „Ikkagi”. See on eesti kirjanduses tavatu religioosne kireromaan – lugu armastusest, kannatusest, võitlusest, süüst ja surmast.

Unikaalne ülevaade Euroopa kultuurist

Kirjastuselt Varrak ilmus jaanuari alguses Londoni ülikooli Queen Mary instituudi professori Donald Sassooni „Euroopa kultuuri ajalugu”. Mahukas raamat (1300 lk), mida teine silmapaistev Briti ajaloolane Eric Hobsbawm nimetab kultuurialaseks suursaavutuseks, käsitleb nii kõrg- kui ka popkultuuri: lugejaid ja kirjanikke, publikut ja primadonnasid, Rossini ja hip-hoppi, Verdi ja biitleid, Zolad ja Tintini, Walter Scotti ja Jules Verne'i, 19. sajandi järjeromaane ning teleseriaale. Pole unustatud ka muinasjutte, menüükirjandust, krimi- ja ulmekirjandust jpm.

Kaunid ja menüükirjastused näitusesaalides

5. veebruaril avatakse Rahvusraamatukogu kuuenda korruse näitusesaalis eelmise aasta 25 kauneima raamatu ja 5 kauneima lasteraamatu näitus. Väljapanekuga on võimalik tutvuda kuni 21. veebruarini 2009.

27. jaanuarist kuni 21. veebruarini on samas näitusesaalis avatud Eesti Kirjastuste Liidu liikmete menuraamatute näitus.

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit © EKL 2009

ilmunud

Palveränd

Tiit Aleksejev

304 lk

köva köide

Tiit Aleksejevi uue ajaloolise põnevusromaaniga tegevus toimub Esimese ristisõja (1096–1099) päevil. Raamatu peategelane on noor relvakandja, kes suundub Palestiinat moslemite käest vabastama. Teda ootavad ees katsumused, mille käigus selgub, et ristiretkel on mitu mõõdet ja et uskmatute võitmiseks tuleb esmalt võita iseennast.

Katõn. Post mortem

Andrzej

Mularczyk

tõlkinud

Ruth Karemäe

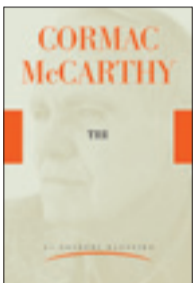
232 lk

köva köide

See on lugu rahvast ja inimestest,

kes jäävad kahe totalitaarse riigi vahele ning on seetõttu eestlastele väga tuttav. 1939. aasta septembris okupeerisid Saksamaa ja Nõukogude Liit Poola ja sellele järgnes ligi 25 000 Poola ohvitseri vangistamine ja tapmine Nõukogude vägede poolt Katõni küla lähedastes metsades. Need mehed olid Poola vaimne ja sõjaväeline eliit.

Mõrvas osalemist eitas Nõukogude Liit kuni lõpuni, süüdistades massimõrvas Saksamaad. Kuid poolakatele oli tõde teada. Nii sai Katõnist paljudele inimestele kogu nõukogude valedede ehitatud ühiskonna sümbol.

Tee

Cormac

McCarthy

tõlkinud

Kersti Unt

216 lk

köva köide

Hukkunud maailma tuha teedel rändab isa pojaga.

Isa on enesele ülesandeks seadnud viia poeg heade inimeste juurde. Liikudes põlenud maal, näljas, janus ja külma kannatades, näevad nad palju surma ja kohutavaid vaatepilte hävinud maailma jäänustest.

Cormac McCarthy „Tee” sai 2007. aastal Pulitzeri preemia, tema romaani „No Country for Old Men” (2005) järgi loodud mitme Oscariga pärjatud film linastus eelmisel aastal ka Eesti kinodes.

Rõõmukoda

Edith Wharton

tõlkinud

Riina Jesmin

320 lk

köva köide

Edith Whartoni romaanis on luubi all Ameerika kõrgseltskond ning selle silmakirjalikkus ja raha võim. Peategelanna Lily Bart on vaene, ent luksusega harjunud seltskonnadaam, kelle elueesmärgiks saab rikka mehe püüdmine. Ometi ei suuda Lily abieluda ainult raha pärast.

Eesti keeles on Whartonilt (1862–1937) varem ilmunud romaan „Süütuse aeg” (Varrak 1995, sarjas „Iiris”).

Petrovskojes asub Puškini vanavanaisa monument ning Hannibali maja, kus ta norutas pärast seda, kui Peeter III oli ta ametist vabastanud.

Foto: ITAR-TASS / Yuri Belinsky

Lugu Peeter Suure moorlasest

Reeli Ziius

Kindlasti on igale veidigi ajaloo või kirjandusega kokku puutunud inimesele tuttav fraas „Peeter Suure moorlane”. Tegemist on vene ja eesti kultuuriloos väga tähelepanuväärse isikuga: Abram Hannibal (1696–1781) oli suurima vene luuletaja Aleksandr Puškini vanavanaisa ja kuulsaima vene tsaari Peeter I kasupoeg, lisaks elas ja töötas ta aastakümneid Eestis. Venemaa asjatundja ja ajakirjanik Hugh Barnes on võtnud ette pikki reise Aafrikas ja Siberis ning veetnud aastaid arhiiviallikaid uurides, et kuulsa mustanahalise mehe päritolus ja eluloofaktides selgust saada.

Aafrika prints ja Türgi sultani paaž

Hannibali sünnipaik oli Aafrika, müstiline Lagone linn, mille reaalne asukoht jäi sajandeiks mõistatuseks. Visalt püüti seda linna paigutada Etioopiasse: kuna Puškin oli geenius ja geniaalsus olevat neegrile liialt kõrge mäetipp, ei saanud Hannibal olla neeger ning pidi olema Abessiinia prints. Tegelik sünnikoha leidis Barnes hoopis Kesk-Aafrikast, Tšaadist, Logone jõe äärest.

1703. aastal viidi Hannibal orjana Aafrikast Konstantinoopolisse, kus temast sai Türgi sultani paaž. Kiiresti õppis terane poiss türgi, arabia ja pärsia keelt, kuulates lugusid „Tuhandest ühest ööst” ja Koraanist. Taibukas laps valiti välja kolme poisi hulka, kes sultani õukonnast Venemaale tsaar Peetrile toodi. Ohtlik teekond Aasiast Euroopasse kestis kolm kuud.

Peeter Suure lemmiklaps

1704. aasta jõulude ajal kohtus Hannibal

Peeter Suurega esimest korda ja edaspidi kuulusid nad kokku nagu Robinson Crusoe ja Reede. Niinimetatud inimeksootika meeldis Euroopa valitsejatele. Terasele poisile anti Venemaal parim haridus, et esitada teda oma rahvale uuenduste eeskujuna ja mudelina. Hannibalist sai Preobraženski polgu õpipoiss, ta kasvas üles Põhjasõja lahinguväljadel. Aastate jooksul omandas ta tsaari nõuandjana õukonnas märkimisväärse mõjukuse ja võttis nagu Menšikov ja Katariinagi osa riiginõukogu istungitest.

Haritlane ja sõjaväeinsener Pariisis ja Siberis

Eksootilise filosoofi ja matemaatikuna pälvis Hannibal Pariisis, kuhu ta 1717. aastal sõjandustehnikat õppima sõitis, seltskonnas suurt tähelepanu. Kõik daamid soovisid *le Nègre du Czar*’i („tsaari neegrit”) enda juures näha ja püüdsid teda üksteise võidu, teiste seas kohtus Hannibal ka valgustusajastu suurkuju Voltaire’i ja Montesquieu’ga. Mõni aeg hiljem astus Hannibal vabatahtlikuna Prantsuse armeesse, võttis osa sõjast Hispaania vastu ning sai seeläbi õiguse astuda mainekasse sõjaväeakadeemiasse, mis muidu oli välismaalastele suletud.

Pärast Peetri surma 1725. aastal sattus ta õukonnas ebasoosingusse ja saadeti Selenginskisse Siberis Hiina piiri ääres kindlustusi rajama. Seal töötas aafriklane umbes kolm aastat, enne kui tuuled pöördusid ja ta sai Peterburi naasta.

Hannibal Eestis

Pärast rutakat abiellumist 1731. aastal kolis Hannibal koos abikaasaga Pärnusse, kus asus linna sõjaväeakadeemias õpetama noortele kadettidele

matemaatikat, kindlustusteadust ja joonestamist. Paraku polnud perekond Pärnus õnnelik: seltskondlik elu provintsilinnas oli sündmustevaene ja abikaasade omavaheline läbisaamine vaenulik. Abielu lõppes skandaaliga – abikaasa sünnitas valgenahalise tütre – ja lahutusega. Kaks aastat hiljem lahkus Hannibal Pärnust ja asus väikesesse Karjaküla mõisa Tallinnast 31 kilomeetri kaugusel. Ta abiellus uuesti ning rootslannast abikaasa Christina sünnitas talle üksteist last. Hannibalist sai ka agar aednik ja puudeistutaja.

1741. aastal naeratas talle taas õnn alampolkovniku auastme näol, millega käis kaasas Rahula mõis ja peagi ka Mihhailovskoje mõis Pihkva kubermangus ning Tallinna garnisoni komandöri ametikoht, mida Hannibal pidas kümme aastat. Need aastad osutusid tema elu kõige õnnelikumateks. Siin süvenes ka tema huvi tulevõitjate vastu ning ta korraldas mitmeid uhkeid ilutulestikke. Pürotehnika kunst oli tihedalt seotud tema armastusega mürskude ja plahvatuste vastu.

Rahula mõisnikuna astus ta kord välja allasurutud eesti talupoegade eest kohtuasjas, mis käsitles maaomaniku, rentniku ja pärisorjade konflikti. Eesti talumehed olid mõisarentniku türanliku omavoli eest seaduse tuge otsides Tallinnasse põgenenud. Hannibal viis nende palvekirja kohtusse. Rendilepinguga oli rentnikul keelatud talupoegi ekspuuteerida, nõuda neilt ettenähtust rohkem teopäevi ja neid muudmoodi halvasti kohelda.

Kohus andis Hannibalile õiguse ning rendileping tühistati. See oli Venemaa kohtuajaloos üks esimesi otsuseid, millega talletati talupoegade tavaõigusi. Ümbruskonna talumeestel püsis mustanahaline mõisahärra aastaid meeles.

Pärast 57 aasta pikkust teenistust vabastati Hannibal ametitest ning vanadusaastad veetis ta tagasiõmbunud maa-aadlikuna Mihhailovskoje mõisas.

Mitu rolli, mitu identiteeti

Varases lapsepõlves löigati Hannibal ära oma perekonnast ja rahvast, juurtest ja tagalast. Terve elu otsis ta oma õiget kohta, seda õieti kusagil leidmata. Heitlik saatus pillutas teda halastamatult ühest maailma otsast teise, ühest rollist ja identiteedist teise ja alati pidi ta kõiges sõltuma suurte võimukandjate tujudest.

Juri Lotman on kirjutanud Puškini kohta: „Kogu elu, kõigi selles ette tulnud juhuste, kokkupõrgete ja konfliktide kirevuses saatis Puškinit üks muutumatu tunne – eneseväarikustunne. See on ühiskondlike ideaalide alus, sest ilma inimese usuta enda väärtuslikkusesse pole olemas vabadust, ei üldist ega üksikisiku vabadust. Eneseväarikustunne on inimese eluhoiaku alus. [...] Mitte tiitlid, ordenid ega tsaari soosing ei tee inimesest ajaloolist isiksust, vaid *inimese eneseväarikus*.” Samad sõnad kehtivad täiel määral ka peedi vanavanaisa kohta.

Hannibal. Peterburi moorlane

Hugh Barnes

tõlkinud Aldo

Randmaa

328 lk

köva köide

ilmunud

Tapamaja

Lee Child
tõlkinud Allan
Eichenbaum
440 lk

pehme kõide

Lee Childi uue põnevusromaaniga tegevus toimub väikelinnas Margrave's, kus Jack Reacher plaanib

lühemat aega peatuda, siis aga ootamatult mõrvas süüdistatuna vahistatakse. Väikelinn on vaikne ja unine, nüüd on siin aga toimunud mõrv ning süüdlaseks saab olla üksnes võõras. Sedapuhku on aga tehtud valearvestus, sest Reacher pole kindlasti mees, kes laseks end süüdi lavastada. Seda enam, et tapetuks osutub tema enda vend Joe, keda ta pole seitse aastat näinud...

Õhk välja

Ian Rankin
tõlkinud
Anne Kahk
360 lk

pehme kõide

Ian Rankini maailm on kuritegelik Edinburgh, kus tegutseb küünilise-

võitu politseinik John Rebus. Seekord satub Rebus intriigide saspuntrasse, mille harutamine toob esile rohkem küsimusi kui vastuseid. Kas linna- pea tütar rööviti või jooksis ta lihtsalt kodunt ära? Miks peab linnavalitsuse nõunik vajalikuks ribastada dokumente, mis oleksid pidanud juba ammu paberikorvi rändama? Ja miks, taevas hoidku, kutsus Šoti Esinduskoja alaline ministriabi Rebase oma maamõisa märki laskma?

Looduse entsüklopeedia

Merit Kiil,
Toomas Tiivel,
Indrek Rohtmetes
304 lk

kõva kõide

Üle 2000 värvifoto sisaldav teatmeteos taime- ja loomariigi kohta on valminud koostöös Londoni Loodusmuuseumiga. Entsüklopeedias käsitletakse ka selliseid tähtsaid teemasid nagu elupaigad ja evolutsioon, lisatud on teadustermine seletused ja põhjalik register. Raamat sobib lastele alates kaheksandast eluaastast ja tegemist on ideaalse abiliseks nii koolitöös kui ka enesetäiendamiseks. Täiendatud kordustrükk.

Unenägede leksikon A-Ü

Maria Ulaner
tõlkinud
Eha Org
kõva kõide
320 lk

Selle põneva raamatu põhiosa moodustab märksõnade leksikon, kokku üle 900 unenäosümboli koos seletusega. Autor on püüdnud kokku koguda võimalikult palju erinevaid tõlgendusi, alustades Lapi teadja-mehe kõige lihtsamatest seletustest ja lõpetades Freudi keeruliste teooriatega.

Rokk ja Elvis Presley rahvusvaheline kuulsus aitasid Ameerika kultuuril levida üle maailma. Foto © Bettmann/CORBIS

Lääne tsivilisatsiooni võlu ja valu

Anneli Aavastik

Roger Osborne on britist geoloog ja kirjanik, kes muuhulgas huvitub ka ajaloo. Tuntust on ta kogunud eelkõige oma ajalookäsitlustega. Tänapäevaks on üks tema teostest jõudnud ka eesti lugejani.

Ajaloo teemalisi raamatuid lähema ja kaugema ajaloo kohta leidub virtade viisi. Kas tõesti on kellelgi veel midagi uut öelda? Tuleb välja, et on. Roger Osborne on veidi vähem kui viiesajale leheküljele ära mahutanud olulisema praktiliselt kogu Lääne ühiskonna minevikust. Kuna ka Eesti on osa läänemaailmast ja kannab oma ühiskonnas sarnaseid väärtusi, siis antud raamat on just nagu rusikas silmaauku, et hinnata oma laimat ajaloojärandit ja tegevust tänapäeva ühiskonnas.

Raamatu lähtekohaks on arusaam, et praegune maailm on tinglikult jagatud kaheks: Lääne ühiskond ehk meie tsivilisatsioon ja sellele vastanduvad võõrad tsivilisatsioonid. Sellise maailmavaate ja tsivilisatsiooni mõiste töid päevakorda 2001. aasta 11. septembri sündmused Ameerika Ühendriikides.

Raamat algab George W. Bushi kuulsate sõnadega, mis ta lausus pärast Maailma Kaubanduskeskusele korraldatud rünnakut: „See on tsivilisatsiooni sõda“, mis tähendab, et tuleb võidelda millegi tähtsana, suurema ja üllama nimel kui lihtsalt terroristide ohjamine. Rääkides sõjast Iraagis on sama riigijuht muuhulgas öelnud, et meil on „valida tsivilisatsiooni ja kaose vahel“. Terroristid on rünnanud meie midagi väga olulist ja omast, meie tsivilisatsiooni.

Mis on Lääne tsivilisatsioon?

Kuid mida see raskesti määratletav tsivilisatsiooni mõiste siis täpsemalt tähendab? Küsides Roger Osborne'i meele: on tsivilisatsioon tõesti vaid vaim, mis inspireeris kauneid kunste ning ühiskond, mis lubas sel vaimul väljenduda? Kas tänapäeval tähendab Lääne tsivilisatsioon heaoluühiskonda

ja jõulist kõrgkultuuri? Või ei moodusta selle mõiste sisu vaid kõik positiivne ja kaunis, vaid seal taga on veel midagi enamat?

Roger Osborne ei võrdsusta läänemaailma ja tsivilisatsiooni, kuid püüab lahti seletada, mis on Lääne tsivilisatsioon, mida peab iga hinna eest kaitsma ja mille säilitamise nimel on vahel vajalik ka sõdida.

Osborne alustab tsivilisatsiooni mõiste sisulist selgitust eelajaloo, täpsemalt ajast, mil *Homo sapiens sapiens* jäi ainsaks inimtüübiks maailmas (juhtus see siis umbes 40 000 aasta eest). Nagu ühele korralikule ajalookäsitlusele kohane, kirjeldab autor Lääne ühiskonna arengut läbi religiooni, kunsti, filosoofia, tehnoloogia ja ühiskondlike suhete kulgemise, tuues välja ka mõjutused teistest kultuuridest.

Autor viib meid erinevate ajastute olustikku, kirjeldades valitsenud ühiskondlike suhteid ja tuues esile olulise, mis on aluseks tänapäevase ühiskonna ja kultuuri eri tahkudele. Valgustamata ei jää ka valitsenud ja oludele vastavalt muutunud ühiskondlik mentaliteet ning moraal. Sealjuures on teksti väga osavalt põimitud autori oma vaatenurk, tõlgendused ja järeldused.

Lääne tsivilisatsiooni valukohad

Autori käsitlus ajaloo on skeptiline ja pessimismi kalduv. Ta tõstatab küsimuse, kas Lääne tsivilisatsiooni ikka peaks pidama paremaks mõne teise kultuuri omast.

Osborne'i käsitluses seisavad Lääne tsivilisatsiooni ajaloo teadussaavutused ja kaunid kunstid kõrvuti brutalsusega, ning ta näitab kuidas elus ja ajaloo ei valitse alati seaduspärasus. Autori sõnade kohaselt pole ajaloo-sündmused seotud põhjuse ja tagajärje üldiste seadustega, vaid kerkivad esile etteaimamatust olukorrast ja viivad uskumatute tagajärgedeni. Tulemuseks on pahatihti lääne tsivilisatsiooni valukohad.

Ühe tagajärjena on näiteks toodud inglaste genotsiid Tasmaania põlisela-

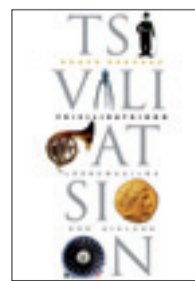
niike vastu, kellele peeti muuhulgas ka jahti ja keda kasutati laskeharjutustel märkladadena. Nii oli 20. sajandi alguseks terve Tasmaania rahvas hävitatud. Tapmiseks polnud muud põhjust kui tapahimu.

Samuti ei sobi Roger Osborne'i sõnade kohaselt arusaamaga tsiviliseeritud ühiskonnast Esimene maailmasõda, millega kaasnesid tohutud inimkaotused. Sõja põhjus polnud ei napid ressursid ega poliitiliste õiguste kättevõitlemine ning seda pidasid omavahel seni heal järjel olnud riigid.

Sisukas ja hariv teos

Raamatus leiavad mainimist tähtsamad kunstnikud, riigijuhid, teadlased, kirjanikud ja teised maailma muutnud tegelased. Kiiresti kulgevas tekstis on oma koha leidnud nii Sokrates, ema Teresa, Sigmund Freud, Hernán Cortés kui Wittgenstein. Samuti Jane Austin koos Clark Gable'i ja Ingmar Bergmaniga. Suurema või väiksema põhjalikkusega käsitletakse kõiki olulisi sündmusi, mis muutsid maailma ühel või teisel viisil. Sellest hoolimata pole tegemist siiski pelgalt kuivade faktide ja nimede loetelu, vaid ladusalt jutustatud põneva looga.

Roger Osborne püüab ajalugu näha ja mõista ehk natuke pessimistlikuma, kuid värske nurga alt. Teos on hoolimata tihedast tekstist ja faktide rohkusest ladusa narratiiviga, sidus ja kergesti loetav, samas paneb ta mõtlema toimunud sündmuste ning protsesside üle. Raamatus toodud seisukohtadega ei pea tingimata nõustuma, kuid mõtlemisainet annab ta kindlasti küllaga.

Tsiivilisatsioon

Läänemaailma
uus ajalugu
Roger Osborne
tõlkinud
Rein Turu
432 lk
kõva kõide

ilmunud

Mina ja minu pere

Jaan Tangsoo
kunstnik
Ülle Marks
160 lk

kõva kõide

Urrauh! Vahvate illustatsioonidega lasteraamatu peategelane on autori neljajalgne sõber. See sõber on valget värvi ja hästi kräsus karvadega. Kohe täitsa lumivalge, kui ta ennast just ära määrinud ei ole. Ainult kõrvadel, saba otsas ja seljal on natuke pruunikaid karvu. Veel on tal must ninaots ja roosa kõht. Aga kõige vahvaks asjaks sõbra juures on tema nimi. Kutsa.

Inglid. Kunst, ajalugu, ilmutused

Margaret Barker
tõlkinud
Tiina Kanarbik
432 lk

kõva kõide

See kaunitult illustreeritud raamat on uurimus juudi ja kristlikus pärimuses esinevatest inglitest. Raamat sisaldab üle 170 illustatsioonid ja maali, fresko, vitraaži, ikooni ja skulptuuri, ning üle saja tsitaadi, esseid inglitest muistses ja tänapäeva kultuuris: inglid Piiblis ja jumalateenistusel, inglite liigitus, kaitseinglid, inglid kosmoloogias ning ilmutustes. Raamatu autor on tuntud heebrea keele teadlane ja piibliuurija.

Pühakud. Kunst, ajalugu, ilmutused

Michael
McMahon
tõlkinud
Maarja Kaaristo
430 lk

kõva kõide

„Pühakud“ on soe, inimlik ja tasakaalukas sissevaade maailma kõige erakordsemate inimeste – kristlike pühakute – elusse. See raamat on austusavaldus meestele ja naistele, kes on üles näidanud nii tähelepanuväärset usku, et neist on saanud pühakud – see on suurim au, mida kristlik kirik võib inimesele osutada. Rikkalikult illustreeritud teos on hingematt visuaalne rännak, mida kaunistavad reproduktsioonid käsikirjadest, mosaiikidest, maalidest, ikoonidest ja filmidest.

Hõrgud kodused kookid

Sirpa Talka
tõlkinud
Maia Kivik
300 lk

kõva kõide

„Hõrgud kodused kookid“ õpetab parimaid kookide ja tortide küpsetamise võtteid alates vormi määrimisest ning lõpetades kaunistamisega. Raamatus on klassikaliste kookide retseptid, nagu Sacheri kook, maasikakook ja pohladega karamellikook, ning uusi suurepäraseid maitsekooslusi nagu mustsõstar ja šokolaad või greip ja kardemon.

ilmunud

Kotletid

Raili Mikk
Sari „100 rooga”
116 lk
köva köide

45 retsepti ja illustreerivat pilti ning peamisi valmistamisid ja nippe sisaldav raamat aitab murda müüti, et kotlette valmistatakse vaid hakklihast. Tegelikult sobib kotletite tegemiseks kõik – olgu selleks seened või tatar, nuudlid või kartul, makra või heeringas, rääkimata rikkalikust köögiviljavalikust, mida omakorda annab sobitada hakklihasortidega.

Hosta

Aarne Kähr
Sari „Aia ehe”
176 lk,
köva köide

Uue sarja „Aia ehe” avab raamat hostast. Hostasöber Aarne Kähr tutvustab raamatus kaunimaid ja põnevamaid hostasorte, kasutades enda kogemusi ja üldistades ka teiste maade hostakasvatavate tähelepanekuid. Sordid on raamatus järjestatud lehtede värvi põhjal. Arvukad tabelid aitavad aednikul võrrelda sorte tärkamise aega kevadel, nõudmisi kasvukohale, vastuvõtlikkust haigustele. Autor jagab ka rohkesti praktilist nõu.

Hiigelsoojad pilvelambad

Evelin Samuel
kunstnik
Katrin Ehrlich
64 lk,
köva köide
+ CD

Raamatus on lusti ja vallatust täis luuletused nii pisematele kui ka suurematele lastele. Osadest pilvelammastest on Priit Pajusaar kirjutanud laulud ja raamatu vahel oleval CD-plaadil esitavad neid lugusid Lastekraani Laulustuudio laululapsed Liit Leitmaa juhendamisel. Eriliselt omapäraseks ja lustlikuks teevad raamatu Katrin Ehrliche fantaasiarohked ja kirkad illustatsioonid. Raamatus on 30 luuletust, plaadil 12 laulu.

Kasulikud kapsaroad

Pille Enden
Sari „100 rooga”
116 lk
köva köide

Kapsas pakub erineva välimuse, kuju ja maitseomadustega vilju – peakapsad, lill- ja spargelkapsas, rooskapsas, nuikapsas ja paljud teised. Neid ühendab üks omadus – kõik kapsad sisaldavad rohkesti organismile väärtuslikke mineraalaineid ja vitamiine ning vajalikke kiudaineid. Kõigis neis on antioksüdantidena mõjuvaid ja vähki ärahoidvaid bioaktiivseid ühendeid. Raamatust leiab hulgaliselt retsepte maitsevate ja tervislike salatite, suppide, pirukate, vormi- ja panniroogade ning hautiste valmistamiseks.

Sissejuhatavast osast leiab lugeja ka lühiülevaate ülalnimetatud kapsasortide omadustest ja käsitlemistest

Ülistus Vana Maailma veinile ja toidule

Indrek Pärli

Toidutare.ee peatoimetaja

Ei saa öelda, et Eestis kokaraamatuid vähe ilmuks – iga kuu leiab raamatupoodide riiulitele tee mõned kodumaised ja tõlgitud raamatud, mis keskenduvad söödavale. „Vein ja toit 2: Vana Maailm” paistab nende hulgast eredalt silma. Miks, küsite? Sest see raamat ei ole lihtsalt toiduvalmistamisest, see on raamat toidukultuurist ning vähemalt Vana Maailma puhul on selle lahutamatuks osaks ka auväärne veinikultuur.

Asjatundlikud autorid

Kui vaadata, kes on raamatu autorid, siis võib lihtsa inimese hinge pügeda kahtluseus – mida on mul selle raamatuga asja? Sest veinikultuuri jagab Urvo Ugandi, kes on Eesti Sommeljeede Assotsiatsiooni president ning tunnustatud korra ka kogu Baltikumi parimaks veinikultuuriks, ning köögi poolel toimetab Roman Zaštšerinski, kes on igapäevaselt ametis peakokana restoranis, mis on Eesti parimaks tunnustatud rohkem kui korra. Varase ärkamisega televaataja tunneb teda ka Terevisiooni kööginurgast.

Võiks arvata, et nii kõvade meeste mõttelend käib juba niivõrd imetabast ulma pidi, et vaid teenelised gurmaaniid sest miskit taipaks. Lohutan teid targu – nii pole see teps mitte.

Veini- ja toidutarkust iga Euroopa riigi kohta

Kui teile vein maitseb ja saate juba aru, et mõni vein on tõesti parem kui teine, aga sealt edasi kipub tarkus juba lünklikuks jääma, siis siit saate tarvilikku tarkust iga Euroopa riigi kohta, kus viinamarjadest midagi asjalikku mõistetakse kääritada. Iga maa on pulkadeks võetud: mis marjasordid sellele kandile iseloomulikud, kuidas märgitakse selle

Foto Kristjan Lepp

Forelli-carpaccio

viilutatud värsket forellifileed

1 punane greip

sidruni-oliiviõli

soola, pipart, tilli

serveerimiseks forellimarja

Aseta forellifileed liuale. Fileeri greip

ja asetage igale forelliviilule greibifilee.

Kalla taldrükule sidruni-oliiviõli,

raputa peale soola ja pipart ning

kaunistage tillilehtedega. Kaunistage

veel natukese forellimarjaga.

riigi veinide kvaliteeditaset, antakse soovitusi, milliste veinide hind ja kvaliteet hästi läbi saavad jmt. Kärsitumad lugejad võivad teooria vahele jätta ja lugeda kohe konkreetseid veinisovitusi meie kaubandusvõrgus leiduva kohta.

Iga maa ning auväärsemate veinimaade puhul ka piirkonna puhul pole piirdutud veiniga, vaid ka kohalik toidupool räägitakse korralikult üle: mis toiduained sealkandis hinnas, millised traditsioonilised road ja rahva söömisharjumused. See muudab raamatu igati väärtuslikuks reisijuhiks kõigile, kes hindavad võõraste maade kultuurikantside kõrval ka kõhu rõõmustamist kohalike hõrgutistega.

Näiteks allakirjutanu kuulub vägagi seda sorti inimeste hulka. Seega – kui tean, et puhkusel võin sattuda Põhja-Itaaliasse, siis see raamat tuleb mulle meelde, et ma Piemonte kandis prooviksin kodust jänesehautist, mille kõrval hästi kohalik Barbera d'Alba vein.

Veini- ja toidutekst ei ole akadeemilisest sisust hoolimata kuiv, vahele on pikitud muhedaid fakte ja arvamusi. Näiteks kuulsatest ja ülikallistest trühv-

litest lugedes kangastus mul kujutuspilt, kuidas peremees peab otsingutel oma treenitud trühvlise kõrval püüdlükult passima, et õnnelik ruikam leitud varandust kohapeal pintslisse ei pistaks.

Euroopalikud meistriteosed meie toorainest

Kuulsale peakokale kohaselt ei kopeeri Roman Zaštšerinski suuri toiduklassikuid üks ühele, vaid vaatab ringi elukõige meie kohalike toorainete hulgas ning loob nende baasilt euroopalike mõjutustega meistriteoseid. Esmapilgul ei pruugi retseptid head töötada. Üks retsept võib olla üsna mitmes osas (lisand, veel üks lisand, kaste, liha jne) ning serveerimine on fotodel viidud sedavõrd kunstilise tasemeni, et retsepti valmistamine tundub tõelise julgustükina.

Kui aga lähemalt süveneda, siis näeb, et paljud road ja lisandid ei ole tegelikult keerulised, mõni lausa kuritegelikult lihtne. Ja keegi ei sunni teid näpuga järe ajama, retseptidest võib ka lihtsalt ammutada huvitavaid ideid ja võtteid, mida sobival juhul käiku lasta.

Eraldi pean kindlasti esile tõstma toidufotosid. Ärgu nüüd teenelised toidupildnikud solvugu, kuid seni peamiselt inimesi pildistanud Kristjan Lepp on minu arvates selle raamatu toidufotodega teile valusalt kandadele astunud. Hoolikalt sätitud kompositsioonid ja valgused, kuidas on välja toodud toitude tekstuuri – tõeline silma nuumamine. Minu lemmikfoto on kohupiimabrülee punaste sõstardega – see, kuidas valgus sõstardelt peegeldub, köidab mu pilku iga kord, kui raamatut lehitsen.

Ungari toidu sõbrana on mul küll kahju, et kuigi sealsest veinist ja toidust on raamatus räägitud piisava põhjalikkusega, pole raamatusse mahtunud mõni Romani fantaasia hõimuvendade kulinaaria ainetel ega ka häid soovitusi meil müüdavatest madjarite veinidest. Aga ma mõistan, et ükski raamat pole kummist, küllap pidi ka selle raamatu kolmesaja lehekülje täitmisel langevama raskeid valikuid.

Ise tahan kindlasti siit valmistada forelli-carpacciot, külmutatud pohlade kiirmarineerimist, Eesti õuna tšatnit, suvel ka kukeseenesuppi. Ja kui tulemas reis mõnda Euroopa riiki, siis tudeerin kindlasti vastavat peatükki, et teaks kohapeal õigeid asju süüa ja juua ning ehk kaasagi tuua.

Igatahes on tegu ausa ja kvaliteetse raamatuga, mis kaunistab iga veini- ja toidusõbra raamaturiiulit.

Vein ja toit 2. Vana Maailm

Urvo Ugandi,
Roman
Zaštšerinski
Sari „100 rooga”
244 lk
köva köide

Kes räägib vannitoas?

Esta Härm

Kuigi täiskasvanud teavad elust päris palju ja neid pole just kerge üllatada, ei oska nad ilmselt aimatagi, et vannitoas võib leida rohkesti tegelasi, kes mõistavad rääkida. Viie ja poole aastaste kaksikute Johannese ja Kaarle, ema Anne ja isa Helduri ning taksikoer Loidi kodus näiteks ei ole vann mitte lihtsalt üks vann, vaid on vann Vambola, keda pärast üht hilisõhtut hüütakse aupaklikult ka tervendaja Vambolaks.

Ämbri ja seinavahele torutatud, nii tavalisena näiv pikavarreline hari on täpsemalt öeldes hari Ilme. Ja ka nuustikud, seebid, riivid, kraanid ja hambaharjad pole lihtsalt niisama nuustikud, seebid, riivid, kraanid ja hambaharjad, vaid kõigil neil on oma nimi, oma iseloom ja oma lugu.

Ühel laupäeval, kui vannitoas jätkub tavalisest rohkem sagimist – sest on ju vannipäev –, hakkavadki sealsed elanikud pajatama. Nagu laias maailmas, nii kohtab ka vannitoas suuremeelseid ja kadedaid, rõõmsaid ja pahuraid, pide-

valt tegutsejaid ja neid, kes igal võimalusel veavad seanahka.

Ühed saavad korda suuri asju, ootamata tänu. Teiste panus on hiiglaslik ainult sõnades, ent nemad on kõige kangemad enesekiitjad. Nagu eluski, ei puudu vannitoarahva seas teatud rutiin, milles üllatused on oodatud. Ja muidugi ei jää tulemata ka armastus...

Kerttu Soansi „Külaline vannis” on eelkõige mõeldud 5-12-aastaste tüdrukutele ja poistele, kellele meeldib käia vannis ning kes armastavad põnevust. Ent nagu väga hea lasteraamatu puhul ikka, saab siit lugemiselamuse igas vanuses huviline. Kunstnik Urmas Viigi lustakad pildid toetavad teksti, mis on korraga nii eluline kui ka muinasjutuline. Või vastupidi.

Külaline vannis

Kerttu Soansi
kunstnik
ja kujundaja
Urmas Viik
84 lk
köva köide

Loova jõu vägi

Svea Sööt

Elame pidevas muutuses: sünnime, kasvame, õpime, asume tööle, abiellume, saame lapsevanemateks, vanaemadeks-vanaisadeks ja sureme. Kõige olulisem, mida selles elus vajame, on toetus. On tõeline väärtus tunda ennast igas eluetapis toetatuna ja mõistetuna.

Raamat „Toetuse vägi” räägib toetuse vormidest ja võimalustest pere kasvamise tähtsatel etappidel nagu rasedus, sünnitus ja lapse imikuiga. Samuti hõlmab tähelepanu aeg, mil laps on usaldatud armastavate sugulaste hoolde.

„Toetuse vägi” on mõeldud kõigile tulevastele vanematele, kes tahavad sünnitada teadlikult kogu oma väega, kasutades targalt oma armastust. Raamatuga tutvumiseks pole vaja eelteadmisi joogast ega hingamistehnikatest, ent juhul, kui lugedes tekib sügavam huvi nende kunstide vastu, on raamatu lõpus ära toodud viited juhendajatele.

Raamatu esimene osa avarab

teadmisi sünni ja esimese hingetõmbe mõjust inimese elule ning pakub arvukalt emade-isade kogemusi nii kodukui haiglasünnitustest. Raamatu teises osas liigume rasedusaegsete joogaharjutuste juurest harjutusteni koos beebi ja suuremate lastega.

Joogaharjutustele on raamatus liidetud positiivsed kinnitused ehk afirmatsioonid, mis aitavad võimendada ja toetada füüsilist kogemust ning loovad keha ja vaimu terviku. Toetavad mõtted ja harjutused lisavad värskust argiellu, aitavad lõdvestuda ja luua ruumi uutele lahendustele. Igauks meist suudab muuta maailma paremaks, kui paneme tähele oma mõtteid ja oleme teadlikud nende loovast jõust.

Toetuse vägi

Hingamine,
lõdvestumine
ja jooga eostamisest sünnini
Svea Sööt
150 lk
köva köide

Vladimir Nabokov 1974. aasta mais Šveitsis. Foto: © Sophie Bassouls/Sygma/Corbis

Mälu on rääkinud

Eili Kargaja

Autobiograafia „Räägi, mälu” on Vladimir Nabokovi suurimate romaanide, „And”, „Lolita”, „Kahvatu leek” ning „Ada” kõrval sarnaselt nendega oma žanri meistriteos. Seda on peetud aegade parimaks autobiograafiaks, aga kuna hinnangud sõltuvad alati suurimal määral neile seatud kriteeriumeist, nimetagem seda siiski pigem maailma kunstipäraseimaks autobiograafiaks. See töötleb tõe erakordse vormitüübiga välja pisimate detailideni ja paistab silma erilise ajaning ajatusetajuga.

Aprillis 1947 tunnistas Nabokov oma sõbrale Edmund Wilsonile, et kirjutab hetkel kahte „asja”: esiteks, romaani mehest, kellele meeldivad väikesed tüdrukud ja mille pealkirjaks saab „Kuningriik mere ääres” ning teiseks, uut tüüpi autobiograafiat – teaduslikku katset avada ja läteteni jälitada kõik kõnealuse isiku isiksuse läbipõimunud niidid –, mille tööpealkiri on „Kõnealune isik”. Nõnda sattusidki tema bibliograafias ja tol hetkel ka peas kõrvuti ta autobiograafia ning tema tõenäoliselt kuulsaim romaan.

See autobiograafia ilmus esimest korda aastal 1951 pealkirja all „Täielik tõendusmaterjal” ja 1966. aastal töötas Nabokov selle põhjalikult ümber praegusele kujule ning muutis ka pealkirja.

Kui romaanides ei pea ta väljendusvahendites piirduma vaid ühe kõneleja, näiteks Humberti hääle nüansside ja välustega, vaid saab rakendada oma kadestamisväärset fantaasialendu selle täiendamisel teiste tegelaste, muude sündmuste, nimede ja muuga, siis käesolevas piasiasjadeni ülitäpses autobiograafias on tal kasutada vaid fakte, mälestusi ja meenutusi.

Tema võimuses on vaid nende valik ja väljendamise viis. Teda on sageli peetud meie aja suurimaks stilistikks ja „Räägi, mälu” peab ta just nimelt ainult stiilile toetumagi. Seega pole ime, et seda tsiteeritakse stiilinäitena väga sageli hoopis ilukirjandusantoloogiates.

Nabokov alustab oma varasemast noorusest ning liigub, selle juurde elegantselt jutustades kogu oma rohkearvulise perekonna keerulist lugu, edasi tööpoolest arhiivarlikult punktuaalse biograafi täpsusega. Ehkki kunstipärane ja stiililiselt rikas, ei kaldu see tekst siiski kordagi ilutsemisse ega peatu ühelgi teemal liiga kaua. Muidugi on ta mälestused sügavalt subjektiivsed ja mõnelegi episoodile pööratakse vahel näiliselt ebaproportsionaalselt palju ruumi (mainitagu siin kas või mitmeid varajasi armulugusid), aga see on, nagu hiljem selgub, alati arenguliselt põhjendatud.

Nabokov mäletab stseene oma minevikust täiusliku pildilise täpsuse, fookuse ja valgustatusega, kuid en-

masti alluvad need tema esituses ajastute, tema eluetappide, läbitud tunnete rütmide ja nende kõigi muutustele. Oluline temaatika on seejuures kellegi või millegi kaotus või puudus sellest.

Eriliselt omane on „Räägi, mälu” aga väga terav kuristiku tajumine – ühelt poolt „täiuslik minevik” (tema kolmekeelne kasvatus lemmiklapsena armastavas, tundlikus, liberaalses, kultuuris ja väga rikkas peres, Peterburi, maalilised maamõisad ja Euroopa supelkuurordid) ning teisest küljest järgnenud kõige selle kaotus: eksil, isa mõrvamine, ema pikk lesepõli ning lõpuks uus ümberpaiknemine Vene emigrantidele juba koduseks saanud Euroopast üle Atlandi, kus isegi ta emakeel, mille ta oli tervena ja kahjustamata Venemaalt kaasa võtnud, teda enam teenida ei saanud.

Igatahes võib nüüd nentida: mälu on rääkinud. Ja teinud seda suurepärase, ilukirjanduslikult kaunis vormis.

Räägi, mälu

Mälestused
Vladimir Nabokov
tõlkinud Rein Saluri
248 lk
köva köide

Vastuoluline Wehrmacht

Wehrmacht oli suurim sõjavägi, mis Saksamaal kunagi olnud. Selle võimkond ületas kõigi Saksamaa varasemate relvajõudude oma. Seal teenis ligi 18 miljonit meest. Türrannile isiklikult truudust vandunud Wehrmachtist sai diktatuuri tööriist ja sõgeda rassisõja surmani kuulekas kaasategija. Üle viie aasta pidas see sõjavägi maailma ajaloo veriseimat sõda, vallutas mõneks ajaks pool Euroopat, kuid purustati siis täielikult. Sõjas või sõjavangistuses kaotas elu ligi viis miljonit Wehrmachtist sõdurit.

Kümme aastat pärast seda, kui näitus „Wehrmachti kuriteod” kutsus Saksamaal esile ainulaadse ja pikaajalise diskussiooni, on aeg teha Wehrmachtist kokkuvõtte. Oma raamatus esitabki Guido Knopp, üks tun-

tumaid ja tõlgitumaid saksa ajaloolasi, ülevaate Hitleri järel tõrkumata hukatusse läinud armeest, tuginedes uusimatele ajaloo uurimustele, rohketele arhiividokumentidele ning erakirjadele ja -päevikutele.

Autor on muuhulgas saanud huvitavaid allikmaterjale Ida-Euroopa arhiividest ja töötanud läbi Briti luurealutuse mahuka fondi, mis sisaldab kõrgemate Saksa ohvitseride salaja pealtkuulatud omavaheliste kõneluste protokolle.

Raamatu kirjutamisel on olulist lisainformatsiooni andnud ka veel elus olevate kaasaegsete küsitlemine. Nende varasem hillitus on asendunud vajadusega oma pahatihti masendavatest ja traumaatilistest kogemustest rääkida.

Kõik need raamatus kasutatud allikad annavad meile Wehrmachtist uue ja liigestatuna pildi. Juttu ei ole ainult

Wehrmachtist kui institutsioonist, vaid ka selle isikkoosseisust – kindralitest lihtsõduriteni, armees teeninud „täiesti tavaliste” meesteni. Kas viimased olid kuulekate käsutäitjate vägi või kuritarvitatud inimesed? See ja mitmed teised seni ohtralt vastuolusid tekitanud küsimused, mis on Wehrmachti kaua aega ümbritsenud, on ka Guido Knoppi raamatu „Wehrmacht. Kokkuvõtte” keskmes.

Wehrmacht. Kokkuvõtte

Guido Knopp
tõlkinud Toomas Huik
kujundanud Heino Prunsvelt
240 lk
köva köide

ilmunud

Male kui elu mudel

Garri Kasparov
tõlkinud Peedu Haaslava
kujundanud Jüri Jegorov
400 lk
köva köide

Garri Kasparov (s 1963 Bakuus) on endine male maailmameister. Käesolevas raamatus räägib ta nii oma elust kui malest. Kasparov üritab omapäraselt võrrelda elus tehtavaid otsuseid malemänguga. Raamatus on juttu paljudest suurkujudest, kellega autor on elu jooksul kohtunud või kes on teda kõige enam mõjutanud.

Võit depressiooni üle

Paul Gilbert
tõlkinud Eve Rütel
kujundanud Tõnu Kaalep
472 lk
pehme köide

„Võit depressiooni üle” on enesebiraamat, milles on häid nõuandeid, juhtumikirjeldusi ja asjalikke ideid, et saavutada kontroll depressiooni ja meeleolulanguse üle. Asendamatu teejuht depressiooni all kannatavatele inimestele, aga ka nende sõpradele ja pereliikmetele, psühholoogidele ja meditsiinilistele.

Tähelepanu ja teadvus

Jaan Aru, Talis Bachmann
kujundanud Dan Mikkin
384 lk
köva köide

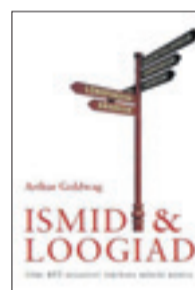
„Tähelepanu ja teadvus” annab baastadmised tähelepanust ja teadvusest kui vaimsetest protsessidest, milleta meie normaalne elu ning hakkamasaamine oleksid võimatud. Tegemist on esimese eestikeelse raamatuga, milles neid valdkondi süstemaatiliselt ning uuemate teadmiste valguses käsitletakse.

Medaljon

Ene Sepp
sari „Tänapäeva noorsooromaan”
sarja kujundus Evelin Kasikov
200 lk
pehme köide lakkadega

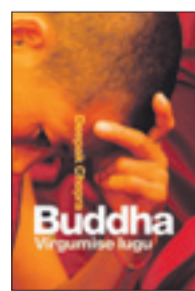
15-aastane Heidi elab igati hästi toimivas maailmas, kuni saab saatusliku sõnumi... Ootamatu võõras muudab tema käekäiku veel rohkem ja enne, kui tüdruk arugi saab, on ta elu pea peale keeratud. Kas tal on lootust see jälle rööbastele sätida või saab temast vaid osa allakäinute statistikast?

Ismid ja loogiad

Tõde 453 segadust tekitava mõiste kohta
Arthur Goldwag
tõlkinud Mario Pulver
kujundanud Mae Rand
360 lk
köva köide

Raamat annab ülevaate poolest tuhandest -ismist ja -loogiast, mis on seotud poliitika, ajaloo, filosoofia, kunstide, teaduse, majanduse, religiooni, seksuaalperverssuste ja seadustega. Suurimad -ismid ja -loogiad defineerivad terveid ajastuid, vähem tuntud mõisted viivad meid inimkultuuri kõrvaltänavatele.

Buddha

Deepak Chopra
tõlkinud Marja Liidja
kujundanud Jüri Jegorov
352 lk
köva köide

Ehkki täna tunneme Buddhat kui rahu ja tüünuse võrdkuju, oli ta elu lugu tormiline seiklus täis armastust ja seksi, mõrvu ja alistumist. „Buddha” paelub ja innustab – materiaalse maailma konarlikult pinnalt vaimuilmataasandikeni – ning juhivad meid lähemale elu ja iseenda tõelise olemuse mõistmisele.

Hea suusaõpik

Harri Kirvesniemi, Axa Sorjanen, Kimmo Syväri
tõlkinud Elmer Kohandi
184 lk
köva köide

„Hea suusaõpik” pakub lahenduse kõigile murdmaasuusatamisega seotud probleemidele. Kuidas valida suuski, neid määrada ning sõita tehniliselt korrektselt nii klassikalist stiili kui uusammumu. Raamat on abiks algajale, kuid pakub palju vajalikku ka edasijõudnule: tootmisnõuandeid, treeningprogramme ja näpunäiteid võistlusteks valmistumiseks.

ilmunud

Kiigelaud
Timo Parvela
tõlkinud
Kadri Haljamaa
kunstnik
Virpi Talvitie
80 lk
kõva köide

Kiigelaua ühes otsas istub Pii, teine ots on tühi. Pii ei ole veel kunagi kiikunud, sest ei ole leidnud endale selt-silist. Kui suur puu kiigelaua teise otsa hooga alla vajutab, lendab Pii taevasse, kus kohtub kõigepealt Kuuga, kelle kiigesõbraks on Päike. Oma rännakul kohtab Pii imelikke ja imelisi tegelasi ning õpib, et elu on kui kiik: kord on kiigelaua üks ots üleval ja teine all ning siis jälle vastupidi. Lõpuks saab ka Pii kiikumise võlu tunda.

Raid ja palgamõrvarid
Harri Nykänen
tõlkinud Lauri Haljamaa
220 lk
pehme köide

Raidi vana tuttav, pornokaupmees Sundman on oma elu suurimas jamas. Tema organiseeritud seifi vargus toob talle jälile Boliivia narkojuugu, kuna varastatud paberites on tuleohtlikku infot nende rahapesuoperatsioonide kohta.

Asi puudutab ka Raidi, kes on juba varasemast ajast jõugu mõrvanimekirjas. Soome krimikirjaniku Harri Nykäneni populaarse Raidi-sarja teises raamatus satuvad kriminaaluuriija Jansson ja palgamõrvar Raid jälle kord teineteise teele, kuid õnneks toimib nendevaheline keemia endiselt.

Meditatsioon
Madonna Gauding
tõlkinud
Ülle Haav ja Helen Haav
128 lk
pehme köide

Meditatsioon on üks populaarsemaid stressimaandajaid. Lisaks kõigile tuntud jalad-ristis-istumisele on mediteerimiseks aga veel suur hulk teisi võimalusi. Raamatust leiab kergesti järgitavad *taiji*, *qigongi* ja joogaharjutused ning hulga asendeid, millele vaimu rahustamiseks ja valgustamiseks traditsiooniliselt lisandub meditatsioon. Tutvustatakse mandalate ja labürintide maailma, mida võid joonistada ja kus sa saad jalutada oma hingelise seisundi parandamiseks ja enese rahustamiseks.

Autor on välja pakkunud ka mitmeid praktilisi soovitusi, kuidas kasutada loodust meie ümber – puud, vett, tuult ja vihma – selleks, et tõsta oma vaimsust kõrgemale tasemele. Raamat on sobilik igapäevasele, kes on valmis avastada meditatsiooni ravivõimet.

Rõõmustavalt terviklik nõuandja

Kristiina Voolaid
sisearhitekt

Sarjas „Kodu väike ideeraamat” ilmunud raamatud „Looduslähedane kodu” ja „Magamistoat” on mõlemad välja kukkunud väga head. Väliselt hakkab silma kaunis kujundus, ilusad fotod, süvenedes rõõmustab asjatundlik ja ladus tekst ning tõlge. Pildistatud interjöörid on väga head ning äärmiselt huvitavad. Raamatu toimetajad on oma tööd teinud hinge ja südamega, otsinud välja kõige põnevamad lahendused ning põiminud need ühtseks ja ühtlaseks tervikuks.

Stiilsed ja üllatavad interjöörid

Alustasin raamatutega tutvumist „Looduslähedane kodu” lehitsemisega. Valitud interjöörid on stiilsed, elegantsed ning kohati tõeliselt üllatavate lahendustega. Ruumide üldvaated on profiil kadreeritud, detailivõtted ootamatud ja huvitavad. On leitud palju eriomelisi ruume erinevate kujundusvõtete ja seetõttu on raamat huvitav esimesest lehest viimaseeni, kaasa arvatud kaaned. Kokku on otsitud kõige erinevamaid näiteid looduslähedaselt kujundatud ruumidest: moodsaid linnakortereid, romantilisi rannamajakesi, nostalgilisi vanu puitmaju.

Tõenäoliselt ei ole kõik eksponeeritud interjöörid asjatundja kujunda-

tud, kuid kujunduse tase on kõrge. Iga ruum võiks ehtida Eesti interjööriajakirja kaant. Raamatu tugevuseks ei ole ainult pildid. Tekstiosas tutvustatakse loodusläheduse ideed, koputatakse ökoloogilisele südametunnistusele, tutvustatakse naturaalseid materjale ja nende omadusi ning antakse tohutult huvitavaid ning praktilisi näpunäiteid oma kodu kujundamiseks.

Ma enamasti pelgan looduslähedust ja naturaalsust ülistavaid kirjutisi, sest miskipärast arvatakse, et looduslähedus tähendab käkerdamist, pusserdamist ja pusimist. „Looduslähedane kodu” on elegantne, huvitav, terviklik, praktiline ja väga asjatundlik raamat. Kodukujundushuvilistele on see kindlasti toetav abimees kodu kujundamisel ja meeldiv kaaslane jõudehetkil.

Rohkesti erinevaid kujundusvõtteid

„Magamistoat – loo ja kaunistada oma unelmate tuba” keskendub ühele toale ning selle võimalustele. On uskumatu, kui palju eriomelisi näiteid ning kasulikku

infot võib mahutada väike raamat. Lisaks magamistoa üldistele kujundusideedele tehakse juttu ka planeeringust, detailidest ja materjalidest. Interjöörinäited ei keskendu ühele kindlale stiilile, vaid annavad laia ja mitmekesise spektri kõikevõimalikest kujundusvõtetest. Siit leiab rikkaliku dekooriga uhkeid ja avaraid tube, kasina vormi ja värviga minimalistlikke ruume, kulunud ja väsinud ilmega romantilisi nurgakesi. Puutumata ei ole ka külaliste- ja lastetoea teema.

Kogu eriilmelisus moodustab siiski tugeva ja ühtlase terviku. Kel magamistoa kujundamine või ümberkujundamine ees, võiks raamatu kohustusliku kirjanduse loetellu lisada. Lihtsalt kujundushuviline leiab huvitavat lugemist ning lehitsemist pikemaks ajaks. See raamat on huvitav nii algajale, edasijõudnule kui ka professionaalile.

Kuigi raamatu tekstiosa on asjatundlikult kirjutatud, konkreetne ning hästi toimetatud, ütleb üks foto siiski rohkem kui sada sõna. Neid raamatuid tasub osta.

Magamistoat
Kodu väike ideeraamat
Mary Gilliatt
tõlkinud Agnes Männiste
144 lk
kõva köide

Looduslähedane kodu
Kodu väike ideeraamat.
Judith Wilson
tõlkinud Helen Haav
144 lk
kõva köide

ILO

www.ilo.ee

Keeleoskus avab maailma ukсед

Kirjastus Ilo on viimase paari aasta jooksul välja andnud terve rea keeleõpikuid iseõppijatele. See, et õpik on loodud iseõppijatele, ei tähenda, et neid ei kasutataks ka kursustel ja keeltkoolides. Kõikide keeleõpikute juurde kuuluvad ka audio CD-d, et hääldus ikka õige oleks ja kõnemanee selgeks saaks.

Miks inimesed üldse keelt õppima hakkavad? Põhjus võib olla suur teadmishimu ja soov ennast võõrastes keeltes väljendada, ka soov sellest keelekultuurist rohkem teada saada ning järelikult peab see keel ja kultuur inimesele ka meeldima. Keeleõppeprogrammi loomisest ongi seega kaks ülesannet: anda õppijale võimalus võõrkeele õppimiseks ja tutvustada läbi keele ka rahva kombeid, kultuuri ja üldisi tavasid.

Siinjuures tutvustame natuke lähemalt Ilo kirjastuses ilmunud keeleõpikuid, sest just keeleoskus on see, millele keerulistel aegadel rohkem tähelepanu võiks pöörata. Iseõppimine ei ole nii kulukas, kui kursustel õppimine ja kõik muu sellega kaasnev.

Uus sari „24 tunniga. Uus kiirõppekursus”.

24 tunni sarja kuuluvates õpikutes on õppeprotsess jagatud kahekümne neljaks teemaks ehk peatükiks, kus igas peatükis kolm tasandit. 24 peatükis käsitletakse igapäevaelu tähtsamaid teemasid. Iga olukorra jaoks leiab õppija olulisemad

väljendid ja vajaliku sõnavara. Iga tunnimaterjali juurde kuulub grammatikaosa, eraldi on välja toodud viited eranditele.

Õppetükkide juurde kuuluvate harjutuste abil on võimalik õpitut korrata ja kinnistada. Õpikuga kaasas oleval CD-l on dialoogid kuulamiseks, kaasarääkimiseks ja õige häälduse õppimiseks. Igas õpikus on ka vastava keele sõnastik. Need on sisult kaasaegsed ja tasakaalustatud õppematerjalid nii järjepidevale iseõppijale kui ka õppegruppides õppijatele – õpetajatele.

Sarja kuuluvad inglise, prantsuse, hispaania ja itaalia keele õpikud. Lisaks on ilmunud „Inglise ärikeeel 24 tunniga”. See on teemadena jaotatud nii, et tööalaste probleemidega ka inglise keeles suurepäraselt hakkama saada.

Hispaania keele õpikule pakub järgmisele tasemele jõudmiseks lisamaterjali „Hispaania keele õpik edasijõudnutele” + CD. Aini Kuusikult on hispaania keele õpperaamatuid ilmunud ka varem „Hola, espanol! Hispaania keele õpik algajale” (TEA Kirjastus 2001). Edasijõudnute õpik on mõeldud hispaania keeles juba algteadmised omandanutele ja sobib nii iseõppijatele kui ka keelekursustel käijatele.

Materjal on jagatud 14 õppetükiks, millest igaüks käsitletakse kindlat teemat ja grammatilist materjali, nt arvutid, töö, turismireis, Hispaania kultuur jne. Järgneb rida praktilisi harjutusi, mille põhieesmärk on kõneoskuse arendamine.

Õpikus on ka sõnastik ja vajalikud pööramistabelid. Lisaks on võimalik eraldi juurde osta helikandja eheda hispaania keele kuulamiseks. CD-l esitavad tekste oma emakeeles Juan Carlos Monroy Pérez, Teresa González, Elisa Martínez de Marañón, Jaime Farre Gómez.

Rootsi keele õpik koos nelja CD-ga on aga eripärane õppematerjal. „På svenska!” on kogunud keeleõpetajate koostatud kõikehõlmav materjal, mis koosneb tekstidest – dialoogidest, harjutusvihikust, põhjalikust grammatikaja foneetikajuhendist ning mis ehk kõige väärtuslikum – neljast CD-plaadist, mille abil saab harjutada hääldust ja arendada kuulamisoskust.

Näib, et kõigele on mõeldud, sest komplektist ei puudu ka harjutuste võti ning sõnastik. Sõnastiku lõppu on eraldi välja toodud idiomatilised väljendid ja fraasid. Autorite sõnul on õpiku eesmärk anda baasteadmised rootsi keelest ja grammatikast, et võimalikult lühikese ajaga keelt igapäevaelus kasutama hakata.

Sarnast õppetehnikat on Rootsis kasutatud juba aastaid sinna elama asunud eestlaste õpetamiseks. Samuti on sama raamatu eelmisi Rootsis trükitud õpikuid kasutanud ka paljud keeleõpetajad Eestis. Võib julgelt väita, et materjal on ennast ise tõestanud. Õppekomplekt julgustab õppima alustajaid ja innustab ka kesktaasel, juba keelt oskavaid inimesi.

Töölalast võõrkeelt tasub õppida

Helle-Mai Arro

Ehkki praegu on meedias sageli juttu majanduslangusest, ei tohiks langusperioodil, käed rüpes, istuma jääda. Igale langusele järgneb tõus ja selleks tasub end ette valmistada. Võõrkeelte valdamine on lisaks töökogemusele kahtlemata üks esimesi asju, millele tööandja kandidaadi CV-d lugedes tähelepanu pöörab. Omal alal tugevale spetsialistile aga ei piisa vaid kunagi koolis omandatud keeleoskusest. Välismaise koostööpartneri jaoks näitab erialast pädevust just tööalase võõrkeele ladus valdamine. Nii et tasub end varustada mõne tõeliselt hea õpikuga ja alustada õppimist!

Õpikuid nii algajale kui edasijõudnule

TEA ärikeeke õpikute sõnavara on valitud vastavalt õppija keeleoskuse tasemele. Lisaks kuuluvad õpikute juurde CD-d ja CD-ROM-id, mis sisaldavad kuulamisharjutusi ning muud huvitavaid ja vajalikku. Tööalase inglise keele õppimist võiks alustada Nora Tootsi ja Dia Virkuse õpikuga „Let's Start Business”, mis on kasulik ingliskeelses asjaajamises vajaminevate terminite, väljendite ja suhtlusreeglite omandamiseks. 2008. aasta lõpus ilmus sellest õpikust täielikult uuendatud versioon, mis sisaldab olulisimaid äriteemasid ning mitmekesiseid harjutusi kuulamise, kirjutamise ja kõnelemise treenimiseks.

Edasijõudnud saavad keeleoskust arendada õppekomplekti „Business English for Business Leader” abil. See on rahvusvahelise ärielu tänapäevaseid vajadusi arvestav, inglise ärikeeke täielikku kursust sisaldav õppekomplekt, milles on ühendatud parimad klassika-

TEA ärikeekeõpikud pakuvad tööalase võõrkeele õppimisel tuge igal tasemel keeleõppijale. Foto Kalev Tomingas

lise ja interaktiivse keeleõppe meetodid ning tegelik tööalane keelekasutus.

„Business English for Business Leader” käsitleb ettevõtete töökordlust ja juhtimist, motivatsiooni ja ärietikat, tootmist, turundust ja müüki, finantsüsteemi ja praktilisi väljendeid. Mitmekesised tekstid, harjutused, uuringnäited, ülesanded ja rollimängud aitavad õppijal omandada kogu materjali elavalt ja aktiivselt. Õpik sobib nii klassis kui ka kursustel kasutamiseks, aga ka iseõppijatele.

Väärtuslik ärikeeke käsiraamat

„H&T for Business People” on aga Nora Tootsi ja Dia Virkuse koostatud käsiraamat-õppekomplekt igapäevasele, kes tahab avatud maailmas ajada oma igapäevaseid töösasju ladus inglise keeles. See on käsiraamat, mis peaks kindlasti leiduma nii tippjuhi kui ka sekretäri laual, aidates igapäevases võõrkeelses suhtluses olulist vajadusel kiiresti meelde tuletada. Raamatust leiab oskussõnavara ja igale olukorrale kõige sobivamad väljendid, kinnistamisharjutused ja õiged vastused

raamatu lõpus ning ülevaatliku valiku pöördumiste, kutsete, tähtpävasoovide, kaastundeavalduste jpm näidised.

Vene ärikeeke kesktaasemele

Kindlasti tasuks värskendada ka tööalase vene keele oskust. „Vene ärikeeke kesktaasemele” on tänapäevane ja praktiline õppekomplekt, mis teeb keele õppimise ja igapäevase kasutamise lihtsaks ning avarab teadmisi nii vene keelest kui ärimaailmast.

Õpikus on tänapäevased lugemistekstid ja vestlusteemad. Harjutused on mitmekesised ja tekstidega seotud, neid saab teha kas individuaalselt või rühmatööna. Et õppimine oleks huvitavam, on õpikus palju äriteemalisi aforisme ja kasulikku informatsiooni, mida läheb vaja Vene ärimaailmas suhtlemisel. Lisaks leiab TEA Kirjastuse kodulehelt ärikirjade näidiseid alla laadimiseks (www.tea.ee/rusbusiness). Neile aga, kes vene keelega alles päris esimest tutvust sobitavad või kunagi ammu õpitut meelde tuletada tahavad, pakub tuge Inga Manguse „Vene keele õpik. Algajale ja taasalustajale”.

Let's Start Business

Nora Toots, Dia Virkus
246 lk
pehme köide
+ audio-CD

Business English for Business Leader

Michael Haagensen,
Mary Hinterleitner, Anne
Lelumees, Aet Toots
184 lk
pehme köide
+ audio-CD ja CD-ROM

H&T for Business People

Nora Toots, Dia Virkus
168 lk
pehme köide
+ audio-CD ja CD-ROM

Vene ärikeeke kesktaasemele

Z. Saveljeva, S. Guštšina
ja I. Mangus
208 lk
pehme köide
+ audio-CD

Entsüklopeedia uus sporditoimetaja

Alates jaanuarist töötab TEA Kirjastuses sporditoimetaja Tiit Lääne, kes juhib spordialaste teatmeteoste väljaandmist ning on „TEA entsüklopeedia” spordiala vastutav toimetaja. Tiit Lääne on olnud spordiajakirjanduses tegev viimased kakskümmend aastat, töötanud Eesti Päevalehes ja Maalehes ning olnud peatoimetaja nii Eesti Spordilehes kui ajakirjas Sporditäh. „TEA entsüklopeedia spordiosas” saab edaspidi kindlasti suuremat tähelepanu Eesti ja eestlastega seonduv.

ilmumas

Soome keele iseõppijale

Kesktaasemele
270 lk + 4 CD-d
pehme köide

„Soome keele iseõppijale. Kesktaasemele” on järg

sama sarja algajate ja taasalustajate õpikule ning on väljatöötatud nii, et see sobib nii iseõppimiseks kui ka kursustel kasutamiseks.

Õpitakse kirjutama soomekeelset e-kirja, tekstisõnumeid ja kirju ning telefonitsi asju ajama. Kursuse jooksul tutvutakse Soome riigi, ajaloo, kultuuri ja kommetega ning loomulikult õpitakse ka soome keele grammatikat.

ilmunud

Soome keele iseõppijale

Soome keele õppekomplekt algajale ja taasalustajale
144 lk + 3 CD-d
pehme köide

Soome keele õppekomplekt on mõeldud

täiskasvanud iseõppijale. Õppekomplekt õpetab ennekõike soome keelt kuulama ja rääkima, harjutusi on aga ka lugemise- ja kirjutamisoskuse arendamiseks. Komplektis on kolm audio-CDd, mille eestikeelset vahetextid annavad õppijale juhiseid. Kursus läbib olulisimad igapäevateemad ning õpetab neis toime tulema.

Kas TEAte?

Äsja ilmus täielikult ümbertöötatuna „Let's Start Business”, autorid Nora Toots ja Dia Virkus. Seda õppekomplekti on välja antud paljudes maailma maades, k.a Hiinas ja Venemaal. Kas selle esmatruki ilmumiseks:

- 1991
- 1999
- 2005

Vastused saatke TEA Kirjastusse meili teel info@tea.ee või postiaadressil 10118 Tallinn, Liivalaia 28. Õigesti vastanute vahel loositakse välja kolm TEA ärikeeke õpikut. Iga võitja võib endale valida ühe õpiku. Võitjate nimed avaldatakse TEA koduleheküljel www.tea.ee.

Õige vastus detsembriku küsimusele: TEA laste- ja noorteentsüklopeedia kogutiraaž on 52 000.

Uue oskuse võlu

Helen Talalae

Te ju teate seda tunnet, kui olete midagi uut avastanud, uue oskuse omandanud või oma unistuste täitnud? Seda elamise, igapäevavaruiniist väljapoole jõudmise tunnet, sest olete saavutanud midagi uut, olete ennast proovile pannud ja enda piire ületanud? Ja järgmiselegi unistusele ehk lähemale jõudnud. Ka uue keele õppimine on üks vahend unistustele lähemale jõudmiseks – olgu sooviks siis uue maa avastamine, lemmiklaulu laulusõnadest arusaamine, armsa sõbraga tema emakeeles suhtlemine või unistuste töökoha saamine.

Kõige tõhusamalt toimub keele õppimine tugeva sisemise motivatsiooni toel, kuid põhjalik ja mitmekülgne õppematerjal on suureks abiks. Kui te soovite algajana uut keelt õppima hakata, siis on üks võimalus alustada iseõppijatele mõeldud õpikuga. TEA Kirjastusel on mitmeid selliseid õppekomplekte, neist uusimad on peagi ilmuv „Westminster English. Inglise keele õppekomplekt algajale ja taasalustajale” ning juba ilmunud „Vene keele õpik. Algajale ja taasalustajale”.

„Westminster English”

See on süsteemi loov ja loogilise ülesehitusega inglise keele õppekomplekt, mis on mõeldud eelkõige traditsiooniliste keeleõppemetooditega harjunud õppijale.

Kõik peatükid on ühesuguse ülesehitusega, et anda õppijale kindlustunne. Suurt tähelepanu on pööratud reisimise ja tööeluga seotud teemadele. Rohked dialoogid, harjutused ja lugemistekstid ning huvitav kuulamismaterjal muudavad materjali omandamise vaheldusrikkaks. Peatüki lõpus antud harjutuste vastused ja uus sõnavara teevad õpiku kasutamise mugavaks. Iga peatüki alguses on antud õpitavast materjalist ülevaade ja lõpus on toodud küsimustik ning test, mille abil saab õppija omandatud teadmisi kontrollida ja vajadusel materjali üle korrata.

Kõik peatükid sisaldavad grammatikaosa, kus on antud põhjalikke selgitusi: õppija saab keeleüstemist ülevaate ja mõistab, miks mingid keelenäidid on teatud kindlal moel kasutusel.

Õpik õpetab eelkõige Briti inglise keelt. Huvitavate vahepaladena on ära toodud kommentaarid Suurbritannia kultuuri ja eluolu kohta.

„Vene keele õpik”

Õpik käsitleb kõige olulisemaid igapäevaelu teemasid ja annab kõige sagedamini kasutatavad venekeelsed väljendid ning nende eestikeelsete vasted. Rõhk on suhtluskeelel.

Iga teema alguses on väljendid, mis tuleb ära õppida. Seejärel tuleks kuulata dialoogi, milles neid väljendeid on kasutatud – nii õpite võõrkeelsest kõnest aru saama. Kõik ülesanded (sh grammatikaharjutused) on tsikli teemaga seotud ning lähevad lihtsamast keerulisemaks. Iga õppetsükli lõpus on esitatud olukorrad dialoogi koostamiseks.

Iga peatüki alguses on teadmiste kontrollimiseks rubriik „Kas oskate või ei?” ning peatüki lõpus rubriik omandatud teadmiste kinnistamiseks „Kas

nüüd oskate või ei?” aitab teil ise järke pidada, kas olete materjali omandanud või peate veel kordama.

Lisaosa tabelid hõlmavad peamisi grammatikareegleid. Kui selgub, et olete mõne grammatikateema ära unustanud, siis võite selle grammatikaosast hõlpsasti leida. Õpiku lõpus on vene-estisõnastik.

Inglise ja vene keele oskust avab teile tohutu suure maailma, mille kaudu oma unistuste poole püüelda. Saate iga päev rõõmustada uute sõnade üle, millest nüüd aru saate, ja uute mõtete üle, mida värskest õpitud keeles väljendada oskate. Just õppides, enda jaoks olulist ja vajalikku omandades ning oma arengut märgates särab ju inimene kõige rohkem.

Westminster English

Inglise keele õppekomplekt algajale ja taasalustajale
Barry Tomalin
424 lk
pehme köide
+3 CD-d

Vene keele õpik

Algajale ja taasalustajale
Inga Mangus
368 lk
pehme köide
+2 CD-d

ilmunud

Kurjast võimust vaevatud Juri Borev
344 lk

kõva kõide

Kas on maailmas mõni maa, mille ajaloo saaks ümber jutustada ainult anekdootidega? Kas on ajaloos mõni sajand, mille iga sündmuse kohta leiduks anekdoot? Kui võtta 20. sajandi Venemaad nii, nagu sellest räägib Moskva esteetiku Juri Borevi (s 1925) raamat „Kurjast võimust vaevatud”, siis on vastus kindel jaa!

Borev jagab ajaloo perioodideks valitsenud isikute järgi, täpselt nii nagu teeb seda rahvas: Stalini-aeg, Nikita-aeg, Brežnevi-aeg. Lugeja leiab neist anekdootidest ja anekdootlikest tõsilugudest vastuse paljudele teda ammu vaevanud küsimustele.

Õppiv kool

Peter M.

Senge jt

tõlkinud

Krista Kallis

591 lk

pehme kõide

Kogu maailmas tunnustust võitnud kooliuuendusliikumise eest võitlev autorite kollektiiv eesotsas Peter Senge'iga panid „Õppiva kooli” kokku aastal 2000, viimane kordustrukk ilmus aastal 2007. Peter Senge on tuntud „Viienda distsipliini” autorina, autorite kollektiiv on välja andnud veel „Viienda distsipliini käsiraamatu” ja „Muutuste tantsu”.

Raamat koosneb erinevate autorite artiklitest, mis käsitlevad kooliga seostuvat teemaderingi: klassiruum, tund, kool. Erilist tähelepanu pööratakse viiele distsipliinile ja nende arendamisele: isiklik meisterlikkus, mõttemudelid, ühise visiooni kujundamine, meeskonnaõpe, süsteemne mõtlemine, õppimistsüklid.

Raamatu teevad väärtuslikuks praktilised nõuanded ja näidisharjutused, mille toimimise efektiivsus on pikaajalises praktikas ennast tõestanud. Kõik artiklid on varustatud märksõnade ja tähenduste kohta käivate märkuste, samuti viidetega antud artikliga seostuvatele teistele artiklitele ja materjalidele ning vajalikele veebiaadressidele.

Enesekehtestamine – ei või jah?Toivo Niiberg,
Tiiu Urva

320 lk

pehme kõide

Käsiraamatu räägitakse enesekehtestamise ajaloost ja põhimõtetest. Selgitatakse kehtestava, agressiivse ja altruistliku käitumise mõisteid ning arutletakse elus toimetuleku teemal. Kas enesekehtestamisel on hind ja vajadus? Kuidas öelda „ei”? Tutvustatakse mõningaid lihtsamaid ja vähem keerukamaid kehtestamistehnikaid. Lugeja leiab käsiraamatust ka treeninguülesandeid ja hulga teste.

Kas oled nutikam kui 5a?

Leelo Tungal

Kümme aastat tagasi astus ajakirja Hea Laps sõprade ja sugulaste uusaastapeol lavale õbluke üheteistaastane poiss, must keep õlgadel, torukübar peas ja võlukepp käes. Tegu polnud mingi karnevalikostüümiga: noormees tegi publiku ees mustkunstitrikke nagu mõni kogunud maag. Lisaks mustkunstile tegles poiss veel kirjutamise, näitlemise, joonistamise, ökoskauluse ja kes teab veel millega, ning kirjalapse east välja jõudes hakkas mustkunstnik Ande nime all ajakirjale tegema mustkunstilehekülgi. Jaanuaris sai noore maagi rubriik juba viie aastaseks.

Nüüd on Ande koos kogenuma kolleegi Meelis Kuboga ja hea kunstnikukäega sõbratari Iris Münteliga kokku pannud asjaliku ja humoorika raamatu „Lembitu maagiline maailm”, alapealkirjaga „Eesti oma mustkunstiraamat”. See on teos, millest saavad noored võluriõpilased ammutada teadmisi kavalate mustkunstiteppude tegemiseks, kuid seda võib lugeda ka lihtsalt laheda „jutukana”, mis pajatab ühe nutika üheteistkümnendaastase poisi elujuhtumistest kodus ja koolis.

Juba Potiste kooli 5a klassi õpilaste nimed – nohune Lörbert, kaunitar Cassandra, jõujunn Leiger – annavad aimu, et tegu on mõnusa lastekambaga. Ja mis kõige vahvam: enamjagu lastest peab lugu trikkidest ja tempudest! Oma trikke näitab isegi klassijuhataja Tuudor, kelle kohta autorid ütlevad, et kuigi ta „...soovis alati seltskonnas kõige targemana paista, oli ta sõbralik ja muhe inimene”.

Raamatu autorid Meelis Kubo ja Ande. Pilt Ande ja Iris Müntel.

Arvan, et seda sorti raamat on heaks seltskonnajuhiks ja käsiraamatuks ajal, mil lapsed kipuvad üha enam üksi oma asju ajama: oleks ju lahe mõnel koosviibimisel unustada arvuti ja teler ning proovida üksteist trikkidega üle trumbata. Kuigi kooliprogrammid nõuavad lastelt praegu nii mõtlemist kui ka püsivust, kurdavad õpetajad, et käelise osavuse poolest jääb uus sugupõlv aina nõrgemaks: arvutiklahvide vajutamine ei nõua ju erilist vilumust ega näpuosavust.

Mida keerulisemad ajad, seda enam lähevad hinda nõiad, võlurid ja ennustajad. Kuski südamesopis elab vist igaühel väike lapsepõlvelootus, et võlurid on ka meie kanel tehnika-ajastul siiski olemas. Mustkunst on vist ainuke ala, mille puhul me ei pahanda, tundes end alt veetuna: triki- ja nipimehi on alati au sees peetud nii turuplatsidel kui ka kuningakodades.

Paljudel kripeldab mõttes tahtmine võluritempe läbi näha ja mõnedes virgub soov neid ise järele teha. „Lembitu maagilise maailma” kujundus on pilkupüüdev ja noortepärane ning lugema ja trikke järele proovima kutsuv.

Oma eesti mustkunstiraamat on eriti asjalik selle poolest, et kõigi trikkide juures on täpsed seletused ja õpetused ning raamatu sabast saab lugeja ka väikese ülevaate nii kodu- kui välismaise maagia-

kunst ajaloost. Kes soovib enam teada saada, selle jaoks on raamatu lõpus eesti-keelsete trikkirühmituste loetelu. Nendele aga, kes minutitki arvutita elada ei saa, panevad autorid kokku kodulehekülje, mille aadress on www.MaagilineMaailm.net. Sellel leheküljel saab igaüks järele proovida, kas ta on maagias osavam kui Potiste kooli 5a klass!

Maagiline maailm

Lembitu maagiline maailm Ande
Meelis Kubo
96 lk
pehme kõide

Süda inimkultuuris

Kersti Unt

Ole Martin Høystad (s1947) on kultuuriloo professor Norra Telemarki ülikooli kolledžis Bø's. Ta on õppinud ka kirjandust, ajalugu ja filosoofiat, õpetanud skandinavistikat, kirjandusteooriat, filosoofiat ning alates 1999. aastast kultuurilooa seonduvat. Høystad on arvukate raamatute ja artiklite autor.

Høystadi uurimisobjekt on süda inimkultuuris. Süda on inimese kõige olulisem organ ning raamatu autor vaat-

leb, kuidas on käsitatud südant, mida süda sümboliseerib mitmesugustes muistsetes kultuurides, esitades südame kontseptsiooni, kirjelduse ja kujutamisiisid.

Alustades maailma vanimast, sumerite eeposest „Gilgames”, kirjeldab Høystad südame kujutamist Homerosel, egiptlaste tekstides, araablaste kultuuris, eriti sufide müstilises maailmanägemises, asteekide pealtnäha verises südamekultuuris, muistsete viikingite maailmas ning juutide Vana Testamendi ja kristlaste Uue Testamendi tekstides. Høystad leiab neis kultuurides nii hämmastavaid sar-

nasusi kui ka erinevusi, mis sageli vastanduvad tavateadmistele.

Raamatu autori eriline huviobjekt on aga süda läänemaises kultuuris, kultuuriloo eri etappidel: keskajal, renessansikultuuris, romantismiajastu ja kaasajal. Peatutakse selliste mõtlejate südamekäsitusel nagu Augustinus, Montaigne ja Shakespeare.

Raamatu viimased peatükid on pühendatud Rousseau, Herderi, Goethe, Nietzsche, Foucault' ja Colin Campbelli klassikalistele töödele; nende autorite metafoorsed kujutused ja tõlgendused inimese emotsionaalsu-

sest näitavad, kuidas süda annab kaas- aegsele eurooplasele tema heterogeensuses ja mitmekesisuses nii identiteedi kui ka terviklikkuse.

Südame luguSüda kultuuri-
loos antiikajast
tänapäevani
Ole Martin
Høystad
268 lk
kõva kõide

Põnevust ja intriigi noortele

Rutt Hinrikus

Helga Nõu on kirjutanud romaane täiskasvanutele ja noortele. Missugune peab olema noorsooromaan, seda Helga Nõu teab. Mitte väga pikk. Võimalikult põnev. Sisaldab kõigi noorte inimeste jaoks olulisi küsimusi. Annab vastuseid või vähemalt vastusevariante. Ei aja võltsi moraaljuttu, vaid räägib asjadest nii, nagu nad on.

Mis on need asjad, mis erutavad kõige rohkem? Noore inimese jaoks sõbrad ja armastus ja seks ja muidugi mina ise, see, missugune ma olen ja

miks ma ei ole natuke teistsugune ja mida teised minust arvavad. Mis aga juhtub, kui mängu tuleb midagi kohutavat, kui igapäevastesse sündmustesse sekkub surm?

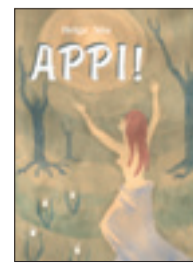
Helga Nõu jutustab kõigest sellest õe ja venna, Jussi ja Maili ja nendega juhtunud lugude kaudu.

Juss ja Maili on pooleldi täisealised, siiski veel teismelised, kelle maailm järsku kokku kukub, sest vanemaid enam ei ole. Seega ei ole enam suhtelisel jõukat ja muretut elu. Juss tormab oma ema isa otsima. Teel juhtub tema jaoks olulisi asju. Ta ei jõua sinna, kuhu ta tormas, kuid saab ta teada ja kogeda seda, mida ta ei lootnud. Temast saab mees.

Ka Maili kogeb, et tegelikult on paljud asjad teisiti. Ta satub suuremate elu ja surma küsimuste ette kui Juss. Vanemaid ei ole ja surm ootab ka seda poissi, kellest ta on hakanud hoolima. Teise poisi suhtes on ta silmad lahti läinud, paraku hilja. Kas Maili on emarolliks valmis? Maili ja Juss läbivad hoolimise koolituse.

Juhuste ja võimalikkuste maailm ümbritseb kõiki Helga Nõu tekste. Olukorrad ongi tema teoste käivitajad. Võrreldes Helga Nõu varasemate noorsooromaanidega („Tõmba uttu!”, 2001 ja „Kuues sõrm”, 2003) on „Appi!” põnevam ja intriigitult keerulisem. Midagi ei toimu päris juhuslikult, kõik

sündmused tähendavad midagi, juhatavad lõpuks kellegi-millegi või isenda juurde. Kui täiskasvanud julgevad harva minna tagasi iseennast leidma, siis noored taipavad kiiremini, mida neile mõista antakse.

Appi!Helga Nõu
264 lk
kõva kõide